

Info til lærere om den digitale guide 'Udskoling/Assistens' (7.-10. klassetrin)

Praktisk

Den digitale kirkegårdsrundvisning benytter den gratis app ARtour. Appens kort viser, hvor gravstederne med opgaver ligger, og hvor man selv befinder sig. Man kan nøjes med, at kun underviseren har appen og så læser tekst og opgaver op for eleverne, men vi anbefaler, at eleverne selv henter appen og finder rundt på egen hånd.

Læring

Rundvisningen har fokus på gravsten og kirkegårdskultur og handler kun i ret begrænset omfang om de afdøde, hvis gravsted turen går forbi. Guiden rummer både konkrete opgaver, der skal løses på stedet, samt opgaver, som lægger op til refleksion og diskussion.

Ris/ros og anden feedback om den digitale rundvisning vil være meget værdsat. Skriv til kirkegaarde@kk.dk.

Vejledning til de enkelte opgaver

Symboler - Peter Faber

Bøgegrenen er et nationalt symbol, egegrenen et symbol for den gode samfundsborger (henviser bl.a. til hans 25 år som chef for telegrafvæsenet), lyren (strenginstrumentet) er fra antikkens tid et kunstnersymbol og henviser til hans sangskrivning.

Symboler/inskriftioner - Andreas Bodenhoff

Overflødhedshorn (rigdom), skibsstævn (Bodenhoffs handelsflåde), merkurstav (attribut for den romerske gud for handelsfolk). Den nedslagne fakkel er et symbol for døden (fordi ilden går ud, når man vender bunden i vejret på en fakkel).

Hvordan ser et gravsted ud? - Hans Scherfig

I forhold til "almindelige" gravsteder mangler bl.a. et klart afgrænset gravsted samt navn, fødsels- og dødsdato. Gravminder uden indskrift er meget sjældne, det er skildpaddeformen også.

Gavegivning - Dan Turèll

Der er ofte lagt ting ved gravstedet, som henviser til Turèlls liv og virke: kuglepenne, lightere, tobak, Anders And-blade, øflasker.

At lægge gaver ved et gravsted for en afdød, man ikke kendte personligt, kan bl.a. handle om at tilkendegive sympati for dét, afdøde stod for, og/eller markere sit eget tilhørsforhold til et fællesskab, der dyrker noget, vi forbinder afdøde med.

Fredet gravsted - Richard Gradhandt

Gradhandt mistede livet som soldat i krigen i 1864. Soldatergrave fra 1864 og treårskrigen 1848-1850 er fredet via lovgivningen omkring fortidsminder. Det er ikke ualmindeligt, at nationalstater passer særligt godt på gravene for dem, der satte livet til for nationen.

Gradhandt blev 23 år, og det er hans forældre, der har sat monumentet for ham.

Særlig afdeling - Katolsk afdeling

Et kendetegn på katolsk afdeling er bl.a. de adskillige krucifikser (Jesus på korset) på både individuelle grave og som fællemonument. Sankt Joseph søstrenes tilstedeværelse er også en indikation.

Søstrenes spartanske og ensartede gravmonumenter skal formentlig afspejle deres nøjsomme liv i fællesskab med hinanden.

De hvide tavler er sat over franske og belgiske soldater, der døde af spansk syge i Danmark umiddelbart efter 1. Verdenskrig. De var i Danmark, fordi de havde siddet som krigsfanger i Tyskland, som de skulle ud af hurtigst muligt, da krigen sluttede. Derfor fik mange af dem en mellemstation i Danmark – og nogle blev her altså.

Familiegravsted - Bohr-familien

Der er en ugle øverst på monumentet – et symbol for visdom/lærdom.

Der er nævnt 9 personer på gravstenene.

Der kan være mange grunde til, at færre bliver begravet i familiegravsteder, bl.a. den, at generationerne i mindre grad end tidligere bor tæt på hinanden. Det kan også betyde noget, at selve familiebegrebet for mange har forandret sig en del. Tidligere var man typisk gift hele livet. I dag er det ikke ualmindeligt, at man har været gift og skilt tre gange, og så kan det være sværere at definere, hvilken familie man hører til.

Portrætbillede/foto - Natasja Saad

Mange oplever, at portrættet gør den afdøde mere nærværende.

Turister og rekreation - H.C. Andersen

Når mange finder det spændende at besøge en berømt gravsted, kan det have at gøre med en almindelig nysgerrighed over for "kendisser". Måske ser vi også gravstedet som en slags "slutning på historien".

Hvad er en kirkegård, og hvem er den til for? Et mindsted for de pårørende, et grønt område for lokalbefolkningen og en kulturdestination for turister kan være nogle af svarene.

Frihedskæmpergravsted i parkområde - Kay Helge Svendsen

Inskriptionen er et citat fra Chr. Richardts 'Altid frejdig, når du går' (1867):

KÆMP FOR ALT, HVAD DU HAR KÆRT/DØ OM SAA DET GÆLDER/DA
ER LIVET ER SAA SVÆRT/DØDEN IKKE HELLER

Argumenter for og imod at omdanne arealer på kirkegårde til en slags park kan være:

(for) På grund af kremation fylder gravsteder i dag meget mindre på kirkegårdene end tidligere. Derfor er det naturligt, at kirkegårdene i højere grad bruges som byrum i lighed med andre grønne områder i byen.

(imod) Kirkegårde er sidste hvilested for de døde. I respekt for dem og deres pårørende bør her være fred og ro.